

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. c)

Istorie

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Romániában (România) a kommunista vezetők a mezőgazdaság átszervezésére törekedtek, annak az általános tervnek a részeként, hogy teljes ellenőrzés alatt tartsák a gazdaságot. [...] Mindezért, az első szakaszban, 1949-1953 között, a párt [...] különböző juttatásokat ajánlott azoknak, akik beiratkoztak a kollektív mezőgazdasági szövetkezetekbe. [...] Mivel kevés paraszt volt hajlandó lemondani a földjeiről és az állatairól, a párt és ügynökei egyéb módszerekhez folyamodtak. [...] Az erő, amit a politikai vezetők kezdetben haboztak használni, [...] szükséges eszközzé vált. A fenyegetések és az erőszak különböző formákat öltöttek: a tehetős parasztokat [...] letartóztatták, bezárták, vagy a lakhelyüktől távolra ülték, a tulajdonukat elkobozták. [...]

A kollektivizálás második szakaszát 1953-1956 között a lassulás jellemezte. Az ütem változásának okai változatosak voltak. [...] Ebben az időszakban Gheorghiu-Dej moszkvai (Moszcova) látogatásai során, az új szovjet vezetők elégedetlenségüket fejezték ki Románia (România) általános gazdasági teljesítményét illetően. Azonban a román vezetők [...] tisztában voltak a mezőgazdasági termelés hiányosságaival és a népesség anyagi gyarapodásának elhanyagolása következményeivel. Ezért hajlandónak mutatkoztak, legalábbis pillanatnyilag, számításba venni, hogy a vidéki környezet problémáinak megoldását mérsékeltebben közelítsék meg.” (K. Hitchins, *Scurtă istorie a României*)

B. „Romániában [...] a '80-as években, a «nemzeti» kommunizmus bizonyult mégis a legelnyomóbbnak [...] az albán kommunizmus mellett. Az elnyomás valóban a kommunista rendszer egyik jellemzője volt. [...]

Nicolae Ceaușescu Romániája [...] már a '70-es évek második felétől súlyos gazdasági és társadalmi válsággal kellett szembesülni, ami erős ellenállást váltott ki. Ha ez a mozgalom a más országokban is megnyilvánuló, demokratikus szabadságokért vívott harcok sorába illeszkedik, Romániában ennek a mozgalomnak a gyökerei a munkások körében voltak. A harmincötezer zsilvölgyi (Valea Jiului) bányász 1977. augusztusi nagy sztrájkja, a tüntetések és sztrájkok 1980 nyarán, a Valea Motrului-i zendülés 1981 őszén és más tiltakozó megmozdulások kemény fellépést váltott ki a Ceaușescu-i hatalom részéről. [...] Ez pillanatnyi sikerrel járt, de hosszú távon eredménytelen volt, mivel 1987-ben újabb tüntetések és sztrájkok robbantak ki, amelyek novemberben a brassói (Brașov) népmegmozdulásban tetőztek [...]. A rendfenntartó erőkkel történt összecsapások erőszakosak voltak [...]; több száz letartóztatás történt.”

(S.Courtois, N.Werth, J.L.Panné, A.Paczkowski, K.Bartosek, J.L.Margolin, *Cartea neagră a comunismului*)

Válaszoljon a források alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezzen meg egy történelmi térséget az **A.** forrásból! **2 pont**
2. Írjon ki a **B.** forrásból egy információt, amely az 1977-1987 időszakában történt eseményekre vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezzen meg egy-egy politikai vezetőt az **A.**, illetve a **B.** forrásból! **6 pont**
4. Írja ki a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely azt támasztja alá, hogy a «nemzeti» kommunizmusnak elnyomó jellege van! **3 pont**
5. Írjon ki a vizsgalapra az **A.** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, és emelje ki mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat)! **7 pont**
6. Mutasson be két romániai totalitárius politikai gyakorlatot, azokon kívül, amelyekre az **A.** és **B.** forrás vonatkozik. **6 pont**
7. Határozzon meg egy hasonlóságot két olyan politikai gyakorlat között, amelyeket a XX. század első négy évtizedében alkalmaztak a román államban! **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az új cár, I. Miklós (1825-1855) eltökélt volt, hogy Oroszország érdekeit érvényesíti a Román Fejedelemségekben (Principatele Române), és 1826-ban az Akkermani Egyezmény elfogadására kényszerítette a szultánt. Megerősítette Oroszország „védhatalmi” státuszát, és arra kérte az uralkodókat, bojárokat és az oszmán vezetést, hogy vegyék figyelembe a konstantinápolyi orosz nagykövet „észrevételeit” a Fejedelemségekkel (Principatele) kapcsolatban. Az oszmánokkal [...] való komoly nézeteltérések azonban továbbra is fennálltak, és 1828 áprilisában Oroszország hadat üzent. Az orosz hadseregek elfoglalták Havasalföldet (Valahia) és Moldvát (Moldova) [...]. 1829 augusztusára az orosz csapatok áttörték az oszmán védelmet [...] és Konstantinápoly felé készültek előrenyomulni. Az oszmán vezetők felismerték, hogy kilátástalan helyzetben vannak, és elfogadták az oroszok által támasztott békefeltételeket. [...] Az [...] 1829-ben aláírt Adrianopoli szerződés mérföldkőnek bizonyult [...] a Fejedelemségek fejlődésében. [...]

Havasalföldön Alexandru Ghica (1834-1842) arra vágyott, hogy nemzeti uralkodó legyen és a pártok felett álljon, de az erős vezetőről alkotott elképzelése lehetetlenné tette a bojárokkal való együttműködést [...]. Utódja, Gheorghe Bibescu (1842-1848) sem tudta megnyugtatni a bojárokat, akik önkényuralmi ambíciókkal vádolták. Moldvában Mihail Sturdza uralkodó (1834-1849) [...] határozottan két célt követett: saját tekintélyének növelését és jó kapcsolatok fenntartását Oroszországgal [...]. A bojárok fiaival való nézeteltérései [...] nyílt összetűzésbe torkolltak, utóbbiak Sturdzát a régi rend védelmezőjének tartották [...].

A Fejedelemségek legfontosabb gazdasági előrelépése kétségtelenül a külkereskedelem bővülése volt. A román nyersanyagokért az Oszmán Birodalom és Ausztria mellett Nagy-Britannia és Franciaország versengett [...]. A románok Nyugatra irányuló exportja természetesen mezőgazdasági termékekből, elsősorban gabonafélékből és állatokból állt. Az import főleg a gazdagok számára készült fogyasztási cikkeket, például textileket, üvegárut és szőrméket jelentette [...].”

(K. Hitchins, *Scurtă istorie a României*)

A forrásból kiindulva válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a Román Fejedelemségeknek az adott forrásban említett védhatalmát! **2 pont**
2. Határozza meg a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezzen meg egy, a Román Fejedelemségekkel való gazdasági kapcsolatokban érdekelt államot és a román kereskedelem egy, az adott forrásban meghatározott jellemzőjét! **6 pont**
4. Említsen meg az adott forrásból két információt az orosz-oszmán kapcsolatokról! **6 pont**
5. Fejtse ki véleményét az adott forrásból kiindulva a román térség 1834-1849 közötti időszakának politikai életére vonatkozóan, és támassza alá a fenti forrásból vett két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, miszerint a román államot az 1862-1870 közötti időszakban hozott intézkedésekkel erősítik meg! (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét a román térség fejlődéséről a XIII – XVIII. században, figyelembe véve az alábbi szempontokat:

- nevezzen meg egy helyi autonómiát a román térségből a XIII. század első felében, és említse meg ennek két jellemzőjét;
- mutasson be egy olyan történelmi eseményt a XIV. század harmadik-hatodik évtizedéből, amely hozzájárult Havasalföld létrejöttéhez;
- említsen meg egy a XIV. században végrehajtott akciót a román Kelet-Kárpátok térségében, valamint ennek egy jellegzetességét;
- fejtse ki véleményét a román térség egy központi intézmények megszervezéséről a XVI. – XVIII. század első két évtizede közötti időszakból, és támassza ezt alá egy történelmi érveléssel!

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.